Flyg- och flygplatser

Liberalernas politik för flygtrafiken i Stockholmsregionen

Stockholmsregionen verkar i en globaliserad värld. I denna kontext utgör Stockholm en perifer region i den nordligaste delen av Europa. Det geografiska läget gör i sin tur att Stockholmsregionens invånare och företag är mycket beroende av transportmöjligheter – och i detta avseende anser Liberalerna att flyget innehar en särställning.

- Verka för att regionens flygplatser ska bli fossilbränslefria.
- Främja elektrifieringen av flygtrafiken.
- Stockholmsregionen ska ha fler internationella direktflyglinjer.
- Värna de interregionala flyglinjerna till och från Stockholmsregionen.
- Integrera flyget med andra trafikslag.
- Verka för att regionens flygplatser ska vara en naturlig del i kollektivtrafiksnätet.
- Verka för att Arlanda flygplats ska bli Skandinaviens ledande flygplats.
- Utveckla befintliga väg-, järnvägs- och pendelsystem och förstärk kollektivtrafiksutbudet till Arlanda.
- Se över avtalet för Arlandabanan och dess avgifter för av- och påstigning.
- Utveckla gång- och cykelbanor till och från Bromma flygplats.

Flyget är till sin natur global samtidigt som vinsterna är både regionala och lokala. Med flyget ökar tillgängligheten avsevärt – både internationellt och interregionalt – och skapar värdekedjor av olika slag; alltifrån ekonomiska, handelsmässiga och politiska kopplingar till kulturella, akademiska och sociala utbyten. Flyget stärker vår världs sammankopplande och ömsesidiga beroende av varandra, och utgör därför en viktig del i en öppen värld och ett liberalt samhälle. Allt detta har en ovärderlig betydelse för en region som Stockholm – och i slutändan för individen.

Stockholmsregionen är ett av Europas snabbast växande område. År 2050 beräknas 3,4 miljoner människor att bo i regionen.1 Stockholm bedöms även vara en plats där svenska och multinationella företag fortsätter att etablera sig, där tillgången till en internationell flygplats med direkta flygförbindelser till andra internationella hubbar ofta är en etableringsförutsättning. Därtill är Stockholm som huvudstadsregion helt avgörande för hela Sveriges tillgänglighet och att knyta ihop vårt avlånga land. De tre internationella flygplatserna Arlanda, Bromma och Skavsta utgör en central del i denna infrastruktur. Inkommande turism är också en förutsättning och en viktig inkomstkälla för den betydelsefulla besöksnäringen.

Liberalerna är väl medvetna om flygets klimatpåverkan utifrån dagens teknik och Coronapandemins konsekvenser för flygtrafiken världen över. Som liberaler är vi dock teknikoptimister och tror på människans inneboende vilja till att uppleva och lära sig nya saker. Lyfter vi blicken mot framtidens flygtrafik ser vi nödvändigtvis inte ett motsatsförhållande till de utmaningar som flyget förknippas med idag. Flyget står inför ett historiskt skifte, vilket bör beaktas vid centrala beslut. Mot bakgrund av att problemen är av global karaktär vill vi även understryka vikten av internationellt samarbete. I detta sammanhang vill vi särskilt framhäva den Europeiska unionens (EU) roll som global aktör. Med visionen om ett fossilbränslefritt flyg, där ny teknik ska ses som möjliggörare, är vi liberaler övertygade om flygets fortsatta betydelse – för Stockholmsregionen, Sverige och hela världen.

Flyget och dess miljö- och klimatpåverkan

Det är uppenbart att flygindustrin har en negativ miljö- och klimatpåverkan. Det gäller särskilt flygtrafikens koldioxidutsläpp; flyget beräknas stå för cirka två procent av världens koldioxidutsläpp, och beaktas höghöjdseffekten uppgår andelen till hela fyra till fem procent.

Därtill är dagens flyg förknippat med en omfattande energiförbrukning och hög bullernivå. Med det följer en rad miljö- och klimatproblem världen över; alltifrån temperaturökningar och klimatförändringar till föroreningar och sämre hälsa. För att komma åt nämnda problem måste internationella samarbeten värnas och fördjupas ytterligare.

I detta sammanhang vill vi som parti även lyfta fram vår teknikoptimism och framtidstro; genom att särskilt främja utvecklingen av till exempel elflyg och vätgasflyg kan flygets miljö- och klimatpåverkan minskas betydligt. Även flygplatserna och luftfarten i närområdena kan effektiviseras. Med de tekniska framstegen följer en ökad biobränsleanvändning och effektivare elmotorer, vilket i sin tur kommer att göra flygandet mer hållbart. I längden gäller det även långdistansflyget.

Med ett sådant synsätt kan Stockholmsregionen och Sverige som land vara en internationell förebild på hållbarhetsområdet.

- Verka för att regionens flygplatser ska bli fossilbränslefria. I det ingår att Stockholmsregionen ska vara världsledande i utvecklingen av ny teknik, till exempel elflyg och vätgasflyg
- Säkerställ energiförsörjningen och energikapaciteten för att främja elektrifieringen av flygtrafiken. I det ingår att utveckla infrastrukturen och lösningar för laddning på regionens flygplatser. Elförsörjning av stockholmsregionen måste prioriteras av staten
- Verka för internationella samarbeten och ekonomiska styrmedel för att minska utsläppen och främja effektivare flygtransport. Differentierade landningsavgifter utifrån miljöpåverkan kan vara ett styrmedel för att påskynda omställningen till ett grönare flyg och frågan ska prioriteras. I detta arbete har EU och andra internationella organ samt standarder för utsläpp- och miljöavgifter en nyckelroll.

Flygets betydelse för näringslivet

Tillgänglighet i form av flygplatser och ett brett trafikutbud blir allt viktigare i en globaliserad värld. Utöver tillgänglighetens avgörande betydelse för de inhemska företagen är det en av de viktigaste faktorerna för utländska företag i valet av etableringsland. I detta avseende har internationella direktflygslinjer ett särskilt stort värde.

Med andra ord är flyget det enda transportslag som möjliggör endagsbesök från och till de allra flesta städer i Sverige och Europa. Därtill är flygfrakten av strategisk betydelse för Stockholmsregionen och i förlängningen hela Sverige. Även om flygfrakten står för cirka en procent av transporterna svarar den för cirka 35 procent av varuvärdet på det som transporteras. Det gäller särskilt tidskritiska tjänster och frakt av högvärdevaror. Bland de gods som transporteras finns läkemedel, vacciner och medicinsk utrustning, men även färsk frukt och blommor samt avgörande reservdelar och komponenter till och från industrin. Mot

bakgrund av den ökade e-handeln och en global efterfrågan på snabba leveranser talar mycket för att flygfrakten kommer att öka. Direktflyglinjer till och från Arlanda flygplats är centrala delar i logistikkedjor som både förser svenska företag med spetskompetens och effektiva handelsutbyten.

Flygplatsers betydelse för regioner och länder manifesteras även i rollen som jobbskapare. Det blir extra tydligt i Arlanda flygplats fall; flygplatsen utgör en av Stockholmsregionens största arbetsgivare och skapar arbetstillfällen i omkringliggande områden. Därutöver är flygets koppling till besöksnäringen central. Innan Coronapandemin växte besöksnäringen kraftigt i Stockholmsregionen och dessa resor är beroende av god internationell tillgänglighet. Exempelvis utgör privatresandet tvåtredjedelar av resandet via Arlanda flygplats. Genom att stärka tillgängligheten till Stockholmsregionen kan därför besöksnäringen fortsätta utvecklas. Med andra ord anser Liberalerna att flyglinjer är av stor strategisk betydelse för näringslivet i Stockholmsregionen – och således för hela Sveriges konkurrenskraft och välmående.

- Verka för att Stockholmsregionen ska ha fler internationella direktflyglinjer. I detta avseende är Arlanda flygplats av särskild stor betydelse.
- Värna de interregionala flyglinjerna till och från Stockholmsregionen. I detta avseende är elektrifieringen av Bromma flygplats av särskild betydelse.

- Främja skapandet av fler arbetstillfällen relaterade till och i anslutning till flygplatserna.

Flygplatsernas koppling till övrig infrastruktur

För att regionens flygplatser ska kunna utvecklas på ett modernt och hållbart sätt behövs en välfungerande infrastruktur. Det rör alltifrån kapacitetsförstärkning av befintliga väg-, järnvägs- och spårsystem till ett utökat kollektivtrafikutbud. I samklang med flygplatsernas utveckling behöver även moderna lösningar för allmänna kommunikationer ses över. Med det följer en bättre tillgänglighet och ökade möjligheter till fortsatt regional tillväxt och hållbar samhällsutveckling.

Därför anser Liberalerna att flygplatserna på ett tydligare sätt ska integreras i samhället i stort. I takt med att Stockholmsregionen växer – och de infrastruktursatsningar som följer – behöver kopplingen till regionens flygplatser beaktas.

- Integrera flyget med andra trafikslag. I det ingår att sammanbinda regionens flygplatser med vägar, gång- och cykelbanor, järnvägar, spårvägar och hamnar på ett tydligare sätt.
- Verka för att regionens flygplatser ska vara en naturlig del i kollektivtrafiknätet. I det ingår att utöka och modernisera SL:s kollektivtrafikutbud till och från flygplatserna.

Flygplatserna i regionen

Regionens tre respektive flygplatser – Arlanda, Bromma och Skavsta – fyller olika funktioner. Det beror på deras olika förutsättningar; alltifrån vad gäller deras kapacitet och flygförbindelser till geografiska lägen och omkringliggande infrastruktur. Liberalerna anser att alla tre flygplatser har en roll att spela i Stockholmsregionens framtida utveckling. Vi menar dock att deras betydelse för regionen ska ses ur olika perspektiv. Exempelvis kommer Arlanda flygplats att fortsatt ha den enskilt största betydelsen för regionens konkurrenskraft och tillgänglighet, medan utvecklingen av Bromma flygplats ska ses i ljuset av teknikutvecklingen. Därtill behöver Skavsta flygplats koppling till Stockholm stärkas. Utöver flygplatsernas stora betydelse för huvudstadsregionen vill Liberalerna understryka att de utgör en viktig del i omställningen till ett mer hållbart samhälle.

Arlanda flygplats

- Verka för att Arlanda flygplats ska bli Skandinaviens ledande flygplats. I det ingår att bygga en fjärde start- och landningsbana samt utöka elektrifieringen och automatiseringen av flygplatsen.
- Utveckla befintliga väg-, järnvägs- och pendelsystem och förstärk kollektivtrafikutbudet till Arlanda. Särskilt fokus bör vara på att utveckla befintliga system mellan Stockholm och Uppsala samt att ansluta Roslagsbanan till flygplatsen.

- Verka för att minska biltrafiken till och från Arlanda flygplats till förmån för kollektivtrafik.
- Se över avtalet för Arlandabanan och dess avgifter för av- och påstigning.
- Verka för att minska bullerstörningar över bebyggelse från flygtrafiken vid inflygningar till Arlanda flygplats.

Bromma flygplats

- Utveckla Bromma flygplats till Sveriges första fossilfria flygplats. Om eller när det fossilfria flyget utvecklas till att bli konkurrenskraftigt blir Bromma intressant att behålla även efter 2038.
- Statens avtal med Stockholms stad löper till 2038. En eventuell avveckling av Bromma i samband med att avtalet löper ut förutsätter att Arlanda flygplats utvecklas både vad gäller kapacitet för fler flygavgångar i rusningstid såväl som infrastrukturen på marken till och från flygplatsen.
- Utveckla gång- och cykelbanor till och från Bromma flygplats.

Skavsta flygplats

- Öka tillgängligheten till Skavsta flygplats. I det ingår att påskynda byggandet av Ostlänken och säkra anslutningen till flygplatsen.

Ansvarsfördelning

Vår tids allt snabbare teknikutveckling resulterar i nya möjligheter för flygtrafiken. Med hänvisning till elflygets framtida betydelse för den interregionala flygtrafiken kommer kraven på de regionala flygplatserna att öka – i hela landet. Liberalerna anser därför att ansvarsfördelningen mellan den nationella och regionala nivån måste förtydligas. Vi menar att staten behöver ta ett större ansvar för den nationella samordningen av det interregionala flygtrafiknätverket, inte minst i utbyggandet av den infrastruktur som följer av elflyget. Med ett utökat statligt samordningsansvar skulle synergieffekter uppstå; alltifrån tillgänglighet och anläggningsutnyttjande till kostnader och service. En sådan ordning skulle även tydliggöra styrningen av och arbetet med Sveriges miljö- och
klimatåtaganden.

- Utöka statens samordningsansvar för det interregionala flygtrafiknätverket. I det ingår att särskilt tydliggöra den nationella samordningen av den infrastruktur som följer av elflyget.